

6. c (katjusa.rucigaj@guest.arnes.si)

Dragi šestošolci!

V tem tednu bomo dokončali 7. poglavje v delovnem zvezku. Spoznali boste še zadnjo učno vsebino o glagolu, in sicer nedoločnik in namenilnik, nato pa boste naredili še nekaj vaj o glagolu. Modro obarvano besedilo si zapišite ali nalepite v zvezek, rešitve vseh nalog pa tako kot vedno najdete na koncu te priloge.

Naj vas še enkrat opomnim: če imate možnost, v prihodnjih tednih (ta teden, lahko pa tudi naslednjega oz. ko boste imeli čas) na spletni strani www.ric.si pod zavihkom Nacionalno preverjanje znanja – predmet slovenščina – 6. razred/2. triletje poiščite letošnji NPZ (kliknite na zavihek Preizkus znanja 2020; pod zavihkom Navodila za vrednotenje 2020 pa najdete rešitve). Oglejte si NPZ, da dobite občutek, kakšen preizkus bi vas čakal letos. Enkrat do konca šolskega leta ga poskusite tudi rešiti, če imate za to vse možnosti in pogoje (ne pozabite, čas pisanja je omejen na 60 minut). Sporočite mi, kako vam je šlo.

Sproti me obveščajte, kako vam gre, ali imate pri katerih nalogah v delovnem zvezku težave in kako ste zadovoljni s svojim znanjem. Če česar koli ne razumete, se mi oglasite z vprašanji.

Vaša učiteljica Katjuša

NAVODILA ZA DELO OD 11. 5. DO 15. 5. 2020

• Glagole med ostalimi besedami že precej dobro prepoznate, a niso vedno vsi glagoli v enaki obliki in tudi vsem ne moremo določiti osebe, števila in časa. Spoznali boste, kaj sta **NEDOLOČNIK IN NAMENILNIK**.

Zapis manjšega naslova in razlage v zvezek (modro obarvano):

NEDOLOČNIK IN NAMENILNIK (delovni zvezek str. 67–72)

- Nedoločnik in namenilnik sta **NEOSEBNI GLAGOLSKI OBLIKI**.

- Če glagolom lahko določimo osebo, število in čas, rečemo, da so v **osebni glagolski obliki** (npr. sem opral (*Kdo? Jaz.*), imeli bodo (*Kdo? Oni.*), ne bere (*Kdo? On/ona.*), si popil (*Kdo? Ti.*), bomo tekli (*Kdo? Mi.*) ...).

- Če glagolom ne moremo določiti osebe, števila in časa, rečemo, da so v **neosebni glagolski obliki** (npr. oprati, imeti, brati, popiti, teči ... (*saj ne moremo določiti, kdo to dela*)).

- **NEDOLOČNIK**: Nedoločnik je neosebna glagolska oblika, ki se konča s končnico **-ti** ali **-či** (npr. **jesti**, **teči**, **risati**, **ostriči se**). V taki obliki so zapisani glagoli v slovarjih.

- **NAMENILNIK**: Namenilnik je neosebna glagolska oblika, ki se konča s končnico **-t** ali **-č** (npr. **jest**, **teč**, **risat**, **ostrič se**).

Kako vemo, kdaj ob glagolu uporabiti še en glagol v nedoločniku in kdaj v namenilniku?

Velja pravilo: **ob glagolih PREMIKANJA/GIBANJA** (na primer grem/odidem/pridem/stečem/se peljem ...) **uporabljamo NAMENILNIK, ob vseh drugih pa nedoločnik**.

Na primer:

Moram ti povedati. (uporabimo nedoločnik *povedati*, saj glagol *moram* ne izraža premikanja)

Maša, pojdi iskat knjigo! (uporabimo namenilnik *iskat*, saj glagol *pojdi* izraža premikanje)

Hoteli smo tudi skakati. (uporabimo nedoločnik *skakati*, saj glagol *hoteli smo* ne izraža premikanja)

V trgovino je šel sestri kupit darilo. (uporabimo namenilnik *kupit*, saj je glagol *je šel* glagol premikanja)

Začeli so jesti in piti. (uporabimo nedoločnik *jesti/piti*, saj glagol *začeli so* ne izraža premikanja)

Še posebej pazite na dva glagola:

V nedoločniku poznamo glagola MOČI in MORATI:

- **MOČI**: izraža našo zmožnost/sposobnost (trdilna oblika: *Morem/Mogel sem* preskočiti ograjo. (= zmorem jo, sem jo bil sposoben preskočiti); zanikana oblika: *Ne morem/nisem mogel* preskočiti ograje. (= je ne zmorem, nisem je bil sposoben/zmožen preskočiti)).

- **MORATI**: izraža nujnost/prisilo (trdilna oblika: *Moram/Moral sem* preskočiti ograjo. (= moral sem jo, ker mi je nekdo tako ukazal); zanikana oblika: glagola *morati* ne moremo zanikati (~~ne moram~~), ampak to lahko izrazimo z *Ni mi treba/Ni mi bilo treba* preskočiti ograje. (= ni mi je bilo treba, ker tega od mene nihče ni zahteval)).

Po zapisu razlage se lotite reševanja nalog o nedoločniku in namenilniku (**delovni zvezek str. 67–72/naloga 1–8**). Svoje odgovore **preverite v rešitvah**, ki jih najdete na koncu te priloge ali pa na povezavi Mladinske knjige https://www.mladinska.com/sola/ucbeniki_mkz/resitve-nalog pod zavihkom 6. razred: Slovenščina 6, samostojni delovni zvezek 2. del (na straneh 28–30).

• Na koncu še preverite svoje znanje o glagolu ob reševanju nalog *Preveri svoje znanje* (**delovni zvezek str. 73–79, naloga 1–11**). Namesto da glagole obkrožujete, jih podvijugajte, tako kot smo tega vajeni. Ni potrebno rešiti najdaljše, 10. naloge (str. 77–79). Svoje odgovore **preverite v rešitvah**, ki jih najdete na koncu te priloge ali pa na povezavi Mladinske knjige https://www.mladinska.com/sola/ucbeniki_mkz/resitve-nalog pod zavihkom 6. razred: Slovenščina 6, samostojni delovni zvezek 2. del (na straneh 30–33).

REŠITVE: DELOVNI ZVEZEK: ŽELIM SI KOLESARITI – GREM KOLESARIT (NEDOLOČNIK IN NAMENILNIK)

1. naloga: Po smislu, npr.:

Preden začne kolesar kolesariti, **mora dobro preveriti opremo**.

Držati se mora **utrjenih/označenih poti**.

Ne sme voziti povsem zunaj poti, **saj je taka vožnja nevarna**.

Ob srečanju s planinci ali pohodniki jim mora dati prednost.

Na poti je treba biti obziren **do narave**.

Gorski kolesarji ne smejo povzročati **hrupa/škode**.

Za vožnjo ponoči ali zvečer/V mraku in poltemi morajo obleči svetlejša oblačila.

Zapirati morajo **vrata in zaščitne ograje (na pašnikih)**.

2. naloga: Po smislu, npr.: Zavedati se mora svojih telesnih omejitev. S sabo mora imeti dovolj vode.

3. naloga:

a) Preden **začne** kolesar z vožnjo, vedno dobro **preveri** opremo.

Kadar gorski kolesarji **srečajo** planince, jim vedno **dajo** prednost.

b) Glagoli se med seboj razlikujejo v glagolski osebi/**številu**/času.

Pojasnilo: V 1. povedi sta oba glagola v ednini, v 2. povedi pa v množini.

4. naloga: a)

1. stolpec	Oseba	Število	2. stolpec
začne	3. os.	ed.	kolesariti
se mora	3. os.	ed.	držati
ne sme	3. os.	ed.	voziti
mora	3. os.	ed.	dati
je (treba)	3. os.	ed.	biti
ne smejo	3. os.	mn.	povzročiti

morajo	3. os.	mn.	obleči
morajo	3. os.	mn.	zapirati

b) DA **NE**

c) **Glagolom v prvem stolpcu/** /prvem in drugem stolpcu/ samo v drugem stolpcu/ v nobenem od njiju.

č) Glagoli so končujejo na -i/-**či**/-eti/**-ti**/-eči/-iti/-ati.

d) A Ob pridevnikih.

B Ob samostalnikih.

C Ob glagolih.

Č Ob zaimkih.

f) **začne, mora, ne sme, je treba, (ne smejo), (morajo)**

5. naloga:

a), b) **Ne sme zaviti** z označenih poti na področja, ki niso zavarovana. **Ostati mora** na utrjenih poteh, vožnja povsem mimo poti ni le škodljiva za okolje, temveč je lahko tudi nevarna. **Upoštevati mora** oznake na zemljevidih z opisi kolesarskih poti, posebej, kadar se odpravlja kolesariti na teren, ki ga ne pozna dobro. Ob srečanju s planinci ali pohodniki jim **mora dati** prednost. V mraku in poltemi **morajo biti** vidni, zato potrebujejo svetlejša oblačila. Gorski kolesar **mora biti** obziren do narave, vzdrževati čisto okolje in **ne sme povzročati** hrupa. **Zapirati mora** vrata in zaščitne ograje na pašnikih. Zaradi živali in lova **ne sme voziti** v mraku.

c) Najpogosteje se pojavi glagol **mora/morati**.

č) *Po smislu, npr.:*

V besedilu so napisana pravila, ki jih je treba nujno upoštevati./Glagol mora v navodilih izraža nujnost upoštevanja danih navodil/pove, da kolesar mora upoštevati navodila, ne pa da jih bo upošteval, če jih želi.

6. naloga:

a) *Po smislu, npr.:* Da, dobro je, da začetnik poišče nasvete za uspešno gorsko kolesarjenje, saj se tako lahko izogne utrujenosti in poškodbam pri padcu.

b) Glagoli v osebni glagolski obliki so večinoma v 1. osebi/**2. osebi**/3. osebi, saj **avtor daje nasvete tistim začetnikom, ki bodo začeli kolesariti**.

c) Preden se z vrha začnete spuščati, se morate nekoliko dvigniti nad sedež, pedala morajo biti vzporedna, teža v zavojih na zunanji nogi. Prednje kolo držite pravokotno na smer vožnje in morebitne ovire. Desno ročico je treba stiskati enakomerno, saj le tako nadzorujete hitrost. Leve ročice ne smete stisniti premočno in predvsem ne nenadno, ker **boste povzročili** blokado prednjega kolesa. Temu **bo** skoraj zagotovo **sledil** padec preko krmila. Med ovirami se zaradi strahu ne smete premikati počasi, če nočete pasti. Zaradi prepočasne vožnje **boste** namreč **izgubili** stabilnost, ob udarcu ob nepričakovano oviro pa **se ne boste mogli** pravočasno ubraniti izgubi ravnotežja.

č)

d), f)

Osebna glagolska oblika	Glagol na -t
se odpravljate	kolesariti
greste	iskati

e) DA **NE**

g) **Stojijo ob glagolih premikanja**/ob takih glagolih kot pri nedoločniku/ob neosebni glagolski obliki.

h) *Po smislu, npr.:* peč, teč, strič, streč, obleč, reč, vleč

7. naloga:

a) Za pomoč pri iskanju nasvetov za začetnike ne smem prositi drugih, saj jih morem/**moram** poiskati sam.

Za pomoč pri iskanju nasvetov mi ni treba prositi drugih, saj jih **morem**/moram poiskati sam.

b) moram: **morati** morem: **moči**

8. naloga:

V gorskem kolesarstvu sme **stopiti**/stopiti na oder za zmagovalce le pet tekmovalk oz. tekmovalcev, zato je šesto mesto tisto 'nehvaležno'. Ravno tega je danes v Windhamu dosegla naša najboljša gorska kolesarka Tanja Žakelj. Morala bi **biti**/biti slabe volje, pa ni, saj je to njen letošnji najboljši rezultat. S tem rezultatom se bo z veseljem odpravila kolesariti/**kolesariti** na finale svetovnega pokala in svetovnega prvenstva. Začetek dirke na videz ni bil preveč obetaven, Tanja se na startu ni mogla **rešiti**/rešiti večje skupine takoj za vodilnimi in je

bila tako po prvem izmed šestih krogov komaj 15. A je na hitro zmogla **spremeniti**/spremenit taktiko, na polno je pritisnila na pedala in se tudi zelo dobro spuščala. Želela si je **napredovati**/napredovat iz kroga v krog. Poleg odličnega končnega 6. mesta je zanimivo **pogledati**/pogledat tudi napredovanje v posameznih krogih. Ko je začela **tekmovati**/tekmovat, je bila še počasna, v tretjem krogu je imela 3. najboljši čas, v petem 4., v zadnjem pa celo 2. najhitrejši čas kroga! S takšnim tempom je hotela **uloviti**/ulovit čim več tekmovalk, uspelo pa ji jih je tudi veliko **prehiteti**/prehitet. Ko je odhitela pogledati/**pogledat** rezultate, je ugotovila, da jo je do tako zelo zelene uvrstitve na oder za zmagovalce ločilo eno mesto – tekmovalki pred njo je ciljno črto uspelo **prečkati**/prečkat 17 sekund hitreje.

REŠITVE DELOVNI ZVEZEK: PREVERI SVOJE ZNANJE

1. naloga: a), b), c)

Glagol	Oseba	Število	Čas	Nedoločnik
ima	3. os.	ed.	sed.	imeti
gre	3. os.	ed.	sed.	iti
predstavlja	3. os.	ed.	sed.	predstavljati
so usmerili	3. os.	mn.	pret.	usmeriti
bodo organizirali	3. os.	mn.	prih.	organizirati
bodo obiskali	3. os.	mn.	prih.	obiskati
bodo uživali	3. os.	mn.	prih.	uživati

2. naloga:

a) naredim – **narediti** vodim – **voditi**
 postali so – **postati** sledila sva – **slediti**
 je odnehala – **odnehati** odločila sva – **odločiti**
 berem – **brati** skrbim – **skrbeti**
 igrali bodo – **igrati** poškodujem se – **poškodovati se**

b) Po smislu, npr.:

Še pred zaključkom tekmovanja **je morala odnehati** s skakanjem v višino.

Med počitnicami si **želim brati** knjižne uspešnice.

Mamina prijateljica **je hotela skrbeti** za bolno sosedo.

Peter **se je moral odločiti**, ali bo nadaljeval študij v Ameriki.

Še pred začetkom deževnega vremena **je treba narediti** novo fasado.

3. naloga:

Otrok ne sme smučati brez čelade.

Pred hišo ni hotel narediti velikega sneženega moža.

Pred odhodom na sneg ni treba otrok obleči v topla oblačila.

Še pred športnim dnevom se ni želel naučiti drsanja.

Staršem ni treba skrbeti za varnost otrok na snegu.

Jutri mi ni treba kupiti novih sani.

4. naloga:

Dedek mi je hotel po telefonu **povedati**/povedat novico, da greva naslednji dan smučat na Roglo. Nisem se mu mogel **oglasiti**/oglasit, ker sem imel trening. Takoj po treningu sem ga šel obiskati/**obiskat**. Zaradi nestrpnega pričakovanja dolgo nisem mogel **zaspati**/zaspat.

Že zelo zgodaj zjutraj sva se z dedkom odpravila kupiti/**kupit** malico. Želel sem čim prej **priti**/priti na smučišče.

Dedek mi je tik pred odhodom rekel: »Pojdi pogledati/**pogledat**, če sva zaklenila vrata.« Hotel sem **steči**/steč/stečt po klancu, a sem nerodno padel. Namesto na smučišče me je bilo treba **odpeljati**/odpeljat k zdravniku.

5. naloga:

Pojdi v avto **iskat** vrečko s hrano, ki sem jo kupila. Poleti bi bilo dobro **prepleskati** stanovanje. Stekel je **pogledat**, če je pismonoša že prinesel paket. Ne morem **zapeti** pesmi brez spremljave. Sošolcu se je treba **opravičiti**. Pohitel je **pisat** domačo nalogo. Pred odhodom na trening se je želel še **umiti**. Naslednjo soboto pojdem **raziskovat** kraške jame.

Šli so **kupit** darilo za sošolkin rojstni dan.

6. naloga:

Ali bi me hotel naslednjo soboto **odpeljat odpeljati** k babici?

Mama je želela za moj rojstni dan **spečt speči** sadno torto.

Jutri ne morem **priti priti** na trening, ker grem z mami **kupiti kupiti** nove drsalke.

Fantje so začeli na igrišču igrati hokej. ✓ (pravilna poved)

Predsednik razreda je odšel na sestanek **porečati poročat** o naših dogovorih.

Jure je želel sestaviti himno smučarske ekipe. ✓ (pravilna poved)

Pohitel sem si ~~oblečt~~ obleč novo jakno.

7. naloga:

Maj je še pred zvonjenjem prenehal pripovedovati o svojih počitnicah.

Ker je že pospravil svojo sobo, je smel oditi na dvorišče.

Zanimalo ga je, kdaj bo stric prišel obiskat svoje sorodnike.

Otroci so za rojstni dan želeli presenetiti svojo mamo.

Petra je hotela predlagati rešitve za nastale razmere v klubu.

Stanovalci so se strinjali, da je treba popraviti streho še pred zimo.

Najprej so se morali dogovoriti, kdo bo naslednji dan prinesel žogo.

Soseda si je prišla sposodit nekaj žličk sladkorja.

8. naloga:

Mama mi je ta teden prepovedala treninge. Zato ne smem na tekmo smuka. (pravilna poved)

Ker sem se poškodoval, danes ~~ne smem~~ na trening.

~~Ker sem se poškodoval, danes ne morem na trening.~~

Zaradi vetra nam niso dovolili, da bi odšli. Zato ~~ne moremo~~ smučati v dolino.

~~Zaradi vetra nam niso dovolili, da bi odšli. Zato ne smemo smučati v dolino.~~

Zvečer bom šla kmalu spat, zato ~~ne smem~~ s teboj v kino.

~~Zvečer bom šla kmalu spat, zato ne morem s teboj v kino.~~

9. naloga:

a) Pri sosednji mizi je gostom postregla najmlajša hči.

Mama mi je rekla, naj si že enkrat ostrižem lase.

Nekaj metrov pred ciljem je tekla na vso moč.

Vsi učenci so se od utrujenosti ulegli na tla.

Prisegel je, da ne bo nikoli več lagal.

b)

Izpisani glagol	Nedoločnik
je postregla	postreči
je rekla	reči
ostrižem	ostriči
je tekla	teči
so se ulegli	uleči se
prisegel je	priseči
ne bo lagal	ne lagati

11. naloga: Po smislu, npr.: Izhodiščno besedilo o gorskem kolesarstvu je opis športa, saj v njem izvemo, kje poteka, kdo se z njim ukvarja, katera oprema in pripomočki se uporabljajo, kako poteka opisani šport in katera pravila mora posameznik upoštevati. Prebrano besedilo pa ni opis športa, saj iz njega izvemo le, kaj sodi k smučarski opremi, to se pravi je v besedilu vključen le en del opisa športa in ne celota.